

Patent trolling atamasi huquqiy tavsifi, muammoli vaziyatlar va yechimlari.**Juraboyeva Mahbuba Asqarbek qizi****Toshkent davlat yuridik universiteti****Xususiy huquq fakulteti talabasi****@juraboyevamahbubagmail.com**

Annotatsiya: ushbu maqolada patent trolling atamasi tavsifi, patent trollari qanday faoliyat bilan shug'ullanishlari, ularning nishoni nimalar bo'lishi, qaysi davlatlarda keng tarqalganligi va ularga qarshi qanday choralar qo'llash mumkinligi haqida fikr yuritiladi.

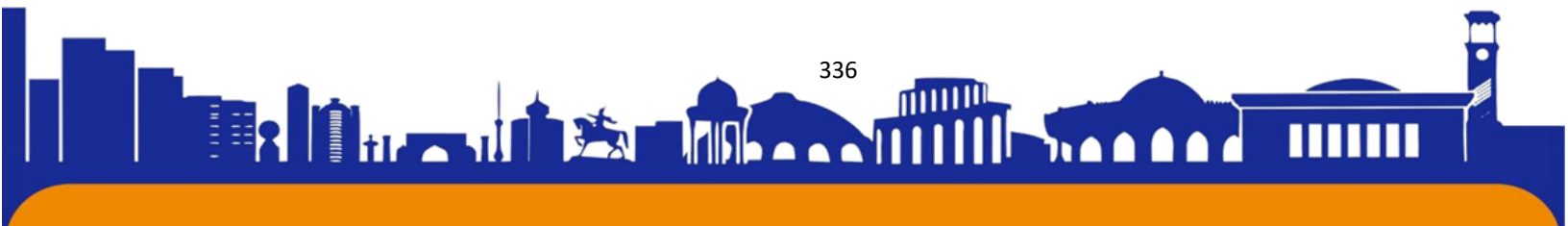
Kalit so'zlar: patent huquqi, trolling, yuridik shaxs, himoya qilish, ixtiro, litsenziya, royalti, sud xarajatlari, asossiz da'vo.

Patent trolling legal definition, problems and solutions.**Juraboyeva Mahbuba Askarbek kizi****Tashkent State Law University****Student of private law faculty****@juraboyevamahbubagmail.com**

Abstract: this article describes the term patent trolling, what activities patent trolls are engaged in, what their targets are, in which countries they are common, and what measures can be taken against them.

Keywords: patent law, trolling, legal entity, protection, invention, license, royalty, court costs, groundless claim.

Правовое определение патентного троллинга, проблемы и пути решения

Джурабоева дочь Махбубы Аскарбека

Ташкентский государственный юридический университет

Студент факультета частного права

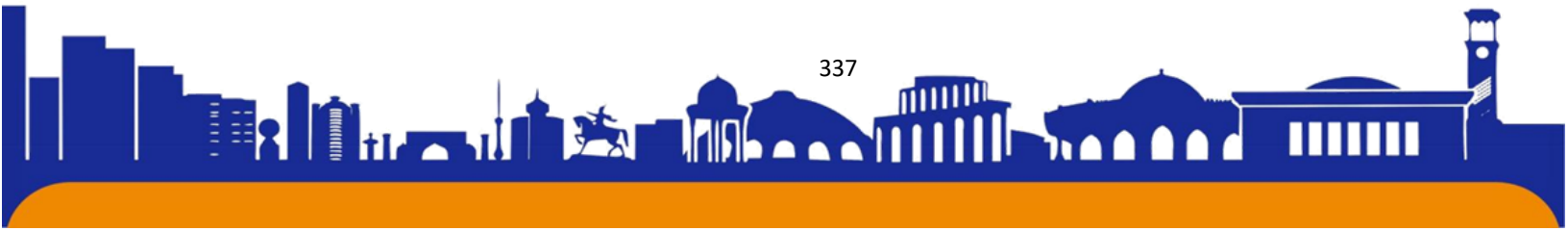
@juraboyevamahbubagmail.com

Аннотация: в данной статье рассмотрено понятие «патентный троллинг», какой деятельностью занимаются патентные тролли, каковы их цели, в каких странах они распространены и какие меры против них можно принять.

Ключевые слова: патентное право, троллинг, юридическое лицо, охрана, изобретение, лицензия, роялти, судебные издержки, необоснованный иск.

Kirish

Patent huquqi ixtironi himoya qilishga, texnologik taraqqiyotni rag'batlantirishga va ixtirochi yoki patent egasining huquqlarini himoya qilishga qaratilgan. Butunjahon Intelektual Mulk Tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, "Patentlar jismoniy shaxslarga ularning ijodi uchun e'tirof etish va ixtirochilari uchun moddiy mukofot olish imkoniyatini taklif qilish orqali ularni rag'batlantirish va himoya qilishni ta'minlaydi." [1] Ammo patentlardan g'arazli niyatlarda foydalanuvchilar ham yo'q emas. Ulardan biri "patent trollaridir." Patent trollingi deganda, patent olishda intellektual mulkni ishlab chiqarish va undan foydalanish bilan shug'ullanmaydigan, lekin patentlangan texnologiyadan foydalanadigan kompaniyalarga nisbatan o'z huquqlarini buzganlik uchun da'vo qo'zg'atadigan jismoniy yoki yuridik shaxslarning faoliyati tushuniladi. Patent trollarining biznes modellari ma'lum bir tuzilishga amal qiladi, eng keng tarqalgani trollardir. Ular o'z nomidan patentlarni sotib oladi va chiqaradi, keyin ma'lum bir texnologiya bozorida trollar tomonidan ularning nomidan berilgan patentlar paydo bo'lguncha kutiladi, ularga muhtoj bo'lgan bozor o'yinchilariga, ma'lum ishlab chiqaruvchilarga qarshi patentlardan foydalana boshlaydi, ilgari patent bilan himoyalangan texnologiyadan foydalanganlik uchun yuqori qiymatda royalti to'lashni talab qiladi. Shubhasiz, trollarning qiziqishi patentga bo'lgan eksklyuziv huquqlarni olish bilan cheklanadi va patentlangan texnologiyaning o'zini jiddiy tushunishga taalluqli emas.

Patent trollarining pul ishlash usullari:

- ✚ Patent texnologiyasidan foydalanishi mumkin bo'lgan har qanday kompaniyaga litsenziya berish;
- ✚ Korxonalarni sudga berish va patentni buzganlik uchun sudga berish;
- ✚ Shaxs yoki biznes litsenziya to'lovlarini to'lashi yoki kelishuvga erishishi uchun ommaviy axborot vositalarida o'z nishonining obro'siga putur etkazish.

Muhokama va tahlil

Xorijiy davlatlarning doktrinalarida patent trollarining tasnifi ajratib ko'rsatiladi. Ular tanlagan xulq-atvor strategiyasiga qarab ikki guruhga bo'lishadi: birinchi guruhdagi troll huquqbuzar kompaniyani u bilan litsenziya shartnomasi tuzishga taklif qiladi. Ikkinchi guruhning troli mualliflik huquqi egasi sifatida huquqlarni buzganlik uchun sudga da'vo qo'zg'atadi. Ushbu turlarni, shunga ko'ra, trollning harakatlariga qarab turlarga bo'lish mumkin. Patent trollarining harakatlari maqsadga muvofiqmi yoki ular suiiste'mollikmi? Litsenziya shartnomasini tuzishni talab qiladigan shaxsning maqsadga muvofiq harakatlari, agar bunday shaxsning huquqi ishlab chiqaruvchi kompaniya tomonidan allaqachon buzilgan bo'lsa, tan olinadi. Agar texnologiya hali qo'llanilmagan bo'lsa-da, lekin kompaniya uni belgilangan standartlar bo'yicha amalga oshirishga majbur bo'lsa, patent troli undan royalti "to'plashi" mumkin. Shu tarzda ishlaydigan troll "litsenziya tovlamachi" deb ataladi. Ikkinchisida ishlaydigan troll mualliflik huquqi egasi sifatida patentlangan obyekt ishlab chiqarishga kiritilguncha va standartlashtirilguncha kutadi va shundan keyingina troll o'z huquqlarini buzganlik uchun da'vo arizasini beradi. Patent mavjudligini yashirmaydigan va hatto undan foydalanadigan shaxsning harakatlari ham maqsadga muvofiq deb hisoblanadi. O'z patentini ataylab yashirgan va keyin ortiqcha royalti to'lashni talab qiladigan patent troli sudda "ortiqcha royalti tovlamachilar" deb ataladi.

RPX korporatsiyasi hisobotiga ko'ra, 2015-yilda trollar AQShdagi barcha patent da'volarining 69,4 foizini (5219 tadan 3621 tasini) qo'zg'atgan. Yevropada 3

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-4

ta trollar faoliyati kuchayganiga guvoh bo'lgan. 2018-yilda Darts-IP, 2007-yildan 2017-yilgacha Yevropada trollar bilan bog'liq munozaralar har yili dahshatli sur'atda - 19 foizga oshgani haqida hisobot e'lon qildi.[2]

Patent trollari AQShda ko'proq tarqalgan, chunki patent trollari AQSh patent va sud tizimlaridagi mavjud tuzilmaviy muammolardan foydalanishlari mumkin. Patent trollari Yevropada kamroq tarqalgan, chunki ko'plab Yevropa mamlakatlari patent da'volarida sud ishlarida yutqazganlar, har ikki tomonning sud xarajatlarini to'lashlarini talab qiladi. Bu ko'pchilik asossiz da'volarni samarali ravishda bartaraf etdi. B. Sautier ta'kidlaganidek, patent trolligi Qo'shma Shtatlarda qonun bilan belgilangan huquqlarni amalga oshirishning keng chegaralari, sud jarayoni va advokat to'lovlarining yuqori narxi tufayli paydo bo'lgan.[3] 2013-yilda Amerika Intellektual Mulk Huquqlari Assotsiatsiyasi bitta ishni sudda ko'rib chiqish 650 mingdan 5 million AQSh dollarigacha turadi, deb hisoblagan edi. Shu munosabat bilan patent egasi litsenziya shartnomasini tuzish va ma'lum miqdorda to'lash imkoniyatiga ega. Masalan, sud jarayoni tahdidi ostida FindTheBest.comdan patent egasiga 50 ming AQSh dollari to'lash talab qilingan. Kompaniya rad etdi va patentni sudda bekor qilish uchun 200 ming dollar sarflagan. [4] Biroq 2014-yilda AQSh Oliy sudi shuni ko'rsatadiki, patent bo'yicha beparvo da'vo qo'zg'atilganda, da'vo rad etilsa, da'vogar javobgarlik advokatlik to'lovlarini to'lash xavfini o'z zimmasiga oladi. [5] Ushbu qoida trollar tomonidan patent da'volarini berishni sezilarli darajada kamaytirishi mumkin.

Bunday harakatlarni qonun himoya qilishi kerakmi? Ular qonun va qonun talablariga mos keladimi-yo'qligini aniqlash kerak. Patent trollari tomonidan da'vo qilingan patentning buzilishi to'g'risidagi da'volar noqulay da'voning bir turi bo'lib, da'voning muhim ahamiyati yoki muvaffaqiyat qozonishi uchun emas, balki sudlanuvchi sud jarayoni bilan bog'liq katta xarajatlarni sarflamaslik uchun da'voni bekor qilish uchun pul to'laydi. Patent trollarining maqomini belgilashda faoliyatning tabiatiga ham, patentlangan obyektga bo'lgan huquqni amalga oshirish chegaralariga ham e'tibor qaratish lozim. Patent trollarining faoliyati faqat mablag' olish bilan bog'liq bo'lganligi sababli, u innovatsiyalarni joriy etishga va umuman texnik rivojlanishga obyektiv ravishda to'sqinlik qiladi, bu intellektual qonunchilik maqsadlariga zid keladi. Binobarin, jamoat manfaatlari va innovatsion kompaniyalar

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-4

manfaatlarning buzilishi bilan bog'liq holda, patent trollarining faoliyati qonunni suiiste'mol qilish deb aytishimiz mumkin. Shaxsga tegishli bo'lgan rasmiy subyektiv huquq o'zboshimchalik bilan va cheksiz amalga oshirilishi mumkin emas; huquq egasi muayyan ijtimoiy munosabatlarga kirishar ekan, o'ziga u bilan aloqada bo'lgan shaxslarning huquq va manfaatlarini hisobga oladigan tarzda huquqlarni amalga oshirish majburiyatini yuklaydi va agar huquqni amalga oshirish rasmiy ravishda qonun hujjatlariga zid bo'lmasa, lekin vijdonlilik tamoyiliga zid bo'lsa, u cheklanishi mumkin. [6] Shunday qilib, patent trollarining faoliyati qonunni suiiste'mol qilish deb tan olinishi mumkin, chunki ular intellektual huquqning maqsadlari va uning tamoyillariga mos kelmaydi.

Ushbu muammoni bartaraf etishga yordam beradigan tegishli vositani AQSh Fuqarolik protsessual qoidalariga qarash kerak. Ushbu moddaning 11-qoidasi patent-trolling biznes modelidan kelib chiqadigan ba'zi noyob qiyinchiliklarga qarshi kurashish uchun maxsus amalga oshirishni taklif qiladi. [7] 11-qoidaga asoslangan yechim nafaqat yangi qonunchilikka nisbatan afzalroq, balki bir-birini to'ldiruvchi hamdir, chunki u hech qanday qonunchilik harakatisiz darhol mavjud, patentni buzish bo'yicha noto'g'ri da'volar orqali patent da'vosining samarasizliklaridan foydalanadigan rivojlanayotgan xatti-harakatlarni boshqarish uchun yetarlicha moslashuvchan, va an'anaviy patent trolli, NPE, PAE yoki hatto tijoriy faol tashkilot tomonidan amalga oshiriladigan patent-trolling xatti-harakatlarining o'zgarishini oldini olish uchun yetarlicha kuchli. Keng ma'noda, ushbu yondashuv patent nazoratiga moyil bo'lgan da'vogarlarni kashfiyot xarajatlari ko'payishidan oldin aniqlaydi va sud jarayonidan tezroq chiqishni ta'minlaydi. Taklif etilayotgan so'rov barcha NPElarga bir xil munosabatda bo'ladi va obyektiv ko'rsatkichlarni subyektning da'vo harakati ortidagi niyatni aniqlash uchun ishonchli vosita sifatida tahlil qiladi. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, 11-qoidaning oldindan qo'llanilishi eng oson aniqlanishi mumkin bo'lgan patent buzilishi bo'yicha noqulay da'volarni tugatish uchun arzonroq qochish yo'lini taqdim etadi.

Hozirgi patent tizimida mavjud bo'lgan yuqorida ko'rsatilgan muammolar turlari haqiqiydir. Ular innovatsiyalar va yangi ish o'rinlari yaratish uchun to'siqdir. Biroq, ularni tuzatish trollning keng qamrovli ta'rifini talab qilmaydi. 2011-yilgi Amerika ixtirolari to'g'risidagi qonun tizimdan improvident tarzda berilgan patentlarni

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-4

olib tashlash uchun bir necha tezroq va arzonroq protseduralarni taqdim etishda oldinga muhim qadam tashladi. Bularga quyidagilar kiradi:

1. Inter Partes tekshiruvi, bu uchinchi shaxsga berilgan patentga nisbatan oldingi texnika darajasi asosida e'tiroz bildirish imkonini beradi;
2. Patent berilgandan keyin birinchi to'qqiz oy ichida har qanday qonuniy asoslar bo'yicha har qanday birinchi taqdim etilgan patentga e'tiroz bildirish imkonini beruvchi grantdan keyingi ko'rib chiqish;
3. Yaqinda kuchga kirgan, texnik bo'lmagan moliyaviy xizmat yoki mahsulot patenti uchun har qanday asosda e'tiroz bildirishga imkon beruvchi o'tish davri, yopiq biznes usullari tartibi.

Ushbu protseduralar yangi bo'lsa-da va ularning patent tizimiga to'liq ta'sirini baholash uchun biroz vaqt kerak bo'lsa-da, ular USPTO tomonidan hech qachon berilmagan patentlarga e'tiroz bildirishning nisbatan arzon usulidir va shu bilan ulardan beparvo da'voda foydalanishni cheklaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, patent trollari xavfli o'yinchilar hisoblanadi. Ular faqat o'z manfaatlari yo'lida patentlarni sotib, keyin boshqa korxonalarining ustidan da'vo qo'zg'atib, ulardan yuqori miqdordagi to'lov undirish uchun harakat qilishadi. Shuning uchun ham patent trollari bilan kurashish uchun quyidagi usullardan foydalanish samarali deb o'ylayman:

- + dushmanga o'zi foydalangan usul bilan zarba berish, qarshi da'volar berish, adolatsiz harakatlar haqida shikoyat qilish, berilgan himoya hujjatlarini bekor qilishni talab qilish;
- + uning qanday huquqlari buzilganligi to'g'risida dalillarni, da'voni asoslashni va hokazolarni talab qilish;
- + protsessual rollar va xarajatlarni taqsimlash, boshqa manfaatdor tomonlar bilan birlashish.

Shuningdek, ularni davlatga ziyon keltiruvchi parazitlar deb ham atash mumkin. Ularga qarshi kurashda o'zlarining usullaridan foydalanish samarali deb o'ylayman. Bu ko'pgina davlatlarda ham o'z tasdig'ini topgan usuldir.

Foydalanilgan manbalar:

1. <https://www.avocats-mathias.com/propriete-intellectuelle/patent-trolls-what-are-they-what-are-the-risks-for-ip-rights>.
2. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364920301229>
3. <https://www.avocats-mathias.com/propriete-intellectuelle/patent-trolls-what-are-they-what-are-the-risks-for-ip-rights>
4. Lumen View Tech LLC v. Findthebest.com. Inc., 13 Civ. 3599 (S.D.N.Y. Nov.22, 2013) [electronic resource] // URL: <https://casetext.com/case/lumen-view-tech-llc-v-findthebestcom-1> (просмотрено: 3 сентября 2020 г.)
5. Octane Fitness, LLC v. ICON Health & Fitness, Inc., 572 U.S. 545 (2014) [electronic resource] // URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/572/545/> (просмотрено: 5 сентября 2020 г.)
6. ¹18 Esser J., Schmidt E. Schuldrecht. Bd I: Allgemeiner Teil. Karlsruhe, 1975. S.45
7. <https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/njtip/vol12/iss4/2/>

